

MAPA KAJANJA

ARETÉ
IZDAVAČKA KUĆA

Mapa kajanja

Natali Skovronek

Naslov originala *Nathalie Skowronek*

La carte des regrets

Za izdavača Nina Gugleta

Edicija Skok iz kože

Glavni i odgovorni urednik Nina Gugleta

Izvršni urednik Ana Jovanović

Prevod Slobodan Ivanović

Lektura i korektura Aleksandra Dunderški

Dizajn korica Dragana Nikolić

Štamparija Artprint Media, Novi Sad

Tiraž 1200 primeraka

Izdavač Areté, Beograd 2021

Copyright© Éditions Grasset & Fasquelle, 2020

Copyright za srpsko izdanje © Areté, 2021

Projekat je realizovan uz podršku Evropske komisije.



Co-funded by the
Creative Europe Programme
of the European Union



EUROPEAN UNION
PRIZE FOR LITERATURE

MAPA KAJANJA

Natali Skovronek

Prevod sa francuskog

Slobodan Ivanović

Prema uvreženom verovanju, reč veronika se sastoji od vera i eikon : prava slika.

Rečnik Litre

Na kraju članka nije bilo jasno koji zaključak izvući iz svega. Bilo je previše ljubavi u igri. Veronik Verbrugen bila je oplakivana ali nije bilo jasno zbog čega. Ko je tu koga voleo, ko je tu bio voljen? Članak je pozivao da se preminuloj oda pošta. Da se oni koji su poznavali i voleli Veroniku Verbrugen osete pozvanima da to i učine. Ali, ipak, nakon ovih reči sve je ukazivalo na to da Titus Segije neće izaći iz svoje kuće u Finijelu, seocetu na brdu Lozer, da bi joj odao počast. Ipak, zakleo se da tu ženu nikada neće razočarati, što je u prolazu i rekao novinaru nakon što je prekinuo razgovor sa njim.

O toj ženi, direktorki malene izdavačke kuće, znalo se nešto više. Njena dugogodišnja saradnica, italijanska keramičarka Frančeska Orsini, govorila je o jednoj tajanstvenoj ličnosti, čiji su profesionalizam, i sposobnost da veoma dobro sluša i da se angažuje doveli do toga da izdavačka kuća Di Pon postane izdavač zahtevnog kataloga, koji staje u odbranu nepravedno zaboravljenih umetnika. Veronik Verbrugen specijalizovala se za monografije malih majstora slikarstva, čija je kob bila to što su ukrstili put sa velikim imenima iz te branše i ostali večno osuđeni da igraju ulogu statista na časovima istorije umetnosti. Njihova platna se, s vremena na vreme, odupru zaboravu samo da bi u nekom časopisu ilustrovala neki prastari događaj – Veroniku bi često zvali tim povodom – ali nije im se priznavala bilo kakva umetnička vrednost. Oni koji su bili bliski Veroniki, zatvorena grupa ljudi koja je volela da se penje na peti sprat do starog pariskog stana u Ulici Kaset, sedišta izdavačke kuće, svedočili su o vatrenosti njene direktorke koja je imala četrdeset i tri

godine, toj dugačkoj lijani koja se s mukom pružala do visine od metar i osamdeset dva, nespretno povijenih ramena. Bilo je dovoljno videti je kako staje u odbranu knjiga u koje je verovala. Sznali smo još kroz jednu nesmotrenu izjavu i da su neka od njenih slabijih izdanja nekoliko puta umalo propala i da su se svaki put čudesno oporavila.

Članak je samo pratila ilustracija slabog kvaliteta, na njoj se video znak „VV” sa naslovnica izdavačke kuće, trezven, elegantan, koji ovde nije donosio nikakve korisne informacije. Kako bismo stvorili predstavu o Veroniki, bilo je dovoljno da se njeno ime upiše u bilo koji internet pretraživač. Pod odeljkom „slike” izašlo bi lice oštrih crta, visokih jagodica, zelenih bademastih očiju, kestenjaste kratko podšišane kose. Ni jedan njen portret nije odao počast lepoti ove izdavačice, „mesečevoj lepoti”, kako se jedanput omaklo Frančeski, što nije značilo mnogo, osim da je Veronik zračila nekom jedinstvenom svetlošću, pomalo ledenom, koja je zacelo podsećala na flamanske slikare za koje se interesovala.

Šta znamo o postojanju ljudi koji nas okružuju? Šta nam oni otkrivaju o sebi? Šta kriju? Mina, njena dvadesetpetogodišnja ćerka, koja je lagano izlazila iz adolescencije i tek što se upisala na muzički konzervatorijum da studira klavir, pažljivo se izrazila, na način koji je novinar verovatno morao da prepravi: „Moja majka je na sasvim svojstven način radila, volela, poštovala pravila i kršila ih. Želim da ostanem verna onome što je ona bila”. Ali šta je Mina znala o svojoj majci? Beživotno Veronikino telo otkrio je jednog majskog popodneva slučajni planinar. Taj čovek je izašao iz jednog hotel-restorana u Vilforu, gde je, pukim slučajem, Veronik imala običaj da doručkuje. Išao je prelazom Rabisa preko GR70, putem koji su još nazivali i „Stivensonovom stazom”, kada se zaustavio da napravi prvu pauzu. Jedna tabla mu je nešto ranije precizno naznačila da se nalazi na 1.099 metara nad-

morske visine, ta informacija ga je obradovala u tolikoj mери da je čovek slikao tablu svojim mobilnim telefonom. Budući da nije imao prijema, nije mogao da pošalje sliku svojoj partnerki. Čovek duboko diše i gleda oko sebe.

Što se planinar više peo, više je osećao da mu telo pripada predelu koji ga okružuje. Obrisi planine izgledao je izvanredno. Osim pokoje klepetuše, više se ne čuje nikakav zvuk civilizacije. Planinara uljuljkuje ptičji pev. Uživa da sluša šuštanje lišća, pokušava da razazna drveće, pogledom prati raznobojne leptire, uplašene zbog njegovog dolaska, kao i let neke ptice grabljivice. Bruji mu u ušima. Možda je zbog visine? Nije nemoguće da je zbog tog osećaja ispunjenosti. U daljini vidi visoku travu koja se povija pod vetrom, sporadično kamenje za koje misli da je krdo ovaca, maglovite i plavičaste vrhove. Ne sumnja ni na trenutak da će nekoliko sati kasnije pristati da ispriča svoj dan jednom stažisti iz lista *Midi Libre*. U tom napetom vremenu, misli da se godinama nije osetio tako laganim.

Njegov ritam koraka je siguran, granje puca pod njegovim hodom kada se odluči da skrene s puta kako bi ubrao bucket brđanke. Kao da odjednom dobija krila, planinar pazi da dobro staje na sve strmijem tlu, traži oslonac, ponekad se pridrži za neki žbun, pokoji busen žukve, uživa u naporu. Ali najednom, čovek se zaustavlja. Poželi da nikada nije kročio ovde, telo mu se leđi, pušta prigušen krik. Više se ne okreće ka nebu već se spušta prema dolini. Traži put, pravi put, kojim idu kola i koji je asfaltiran. Dan postaje užasan i tužan. Užasan za planinara, užasan za one koji su poznavali i voleli Veroniku Verbrugen.

U radnom veku urednice knjiga iz oblasti umetnosti Veronik Verbrugen, ime Danijel Majer retko je kada bilo izgovoreno. Venčali su se pre devetnaest godina, još dok je Danijel bio doktor-stažista, a Veronik tek što je na svet donela dete nekog drugog muškarca. Otac deteta, njena prva ljubav, nije hteo da zasnuje porodicu, barem ne u tom trenutku, ili sa tom ženom. Otišao je i ostavio Veroniku slomljenu i trudnu, a Danijel je ušao u njen život. Dešavalo se da ih nekada sretnemo kako se drže za ruke, ali njihove profesionalne sfere nisu znale jedna za drugu. Možda iz tog razloga, i zato što su međusobno isuviše poštovali domen onog drugog, i uprkos neizbežnim krizama, pitanje o rastanku se nikada nije postavljalo.

Veronik je preko Danijela upoznala Frančesku Orsini, njenu najbližu prijateljicu. „Smesta smo se dopale jedna drugoj”, rekla je Frančeska, „već tokom našeg prvog susreta.” Ovaj podatak bacio je svetlo na jedno od najbitnijih uloga koje je Danijel igrao u Veronikinom životu. Jedna vrsta prirodnog instinkta navodila ga je da odgonetne bolje od bilo koga drugog šta bi bilo dobro za njegovu ženu. To ga je navelo da prepozna zajednički senzibilitet kod dve buduće prijateljice, i zbog toga je kupio, petnaest godina pre toga, šezdeset kvadratnih metara u Ulici Kaset, ohrabrivši ženu da se baci u urednički poduhvat.

Pre nego što su postale bliske prijateljice, Frančeska je prošla kroz oftalmološku doktorsku ordinaciju Danijela Mejera, u Ulici Miromenil u 8. arondismanu. Nasuprot njegove žene-izdavača, Danijel je bio pričljiv, lako se upuštao u razgo-